

8.Sınıf TC İnkılap Tarihi Konu Özetleri

6.Ünite : Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası
3.Bölüm : Hatay'ın Türkiye'ye Katılması

Kurtuluş Savaşı devam ederken 20 Ekim 1921 tarihinde imzalanan Ankara Antlaşması ile Fransızlar işgal ettikleri Anadolu topraklarından çekildiler. Hatay bölgesi ise bu sıralar Fransız yönetiminde bulunan Suriye'ye bırakıldı. Yapılan antlaşmaya göre Hatay'da Türk kültürünün devam etmesi sağlanacak okullarda Türkçe eğitim verilecek ve Hatay'da Türk parası geçerli olacaktır.

Hatay'ın ana vatana kavuşturulması davasını Mustafa Kemal, halk önünde ilk kez 1923 yılında Adana'ya yaptığı bir gezi sırasında, kendisini karşılayan topluluğun karşısında dile getirdi. Kalabalığın ön sırasında duran siyahlara bürünmüş dört genç kızın tuttıkları "Antakya - İskenderun" yazılı pankartı görünce, kafasındaki ve yüreğindeki kararını şu öz sözüyle açıklıyordu: "Kırk asırlık Türk yurdu, esir kalmaz."

Mustafa Kemal, Hatay'ın ana vatana kavuşturulması konusundaki resmi görüşünü ise ilk kez 1 Kasım 1936 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma yılının açılışı nedeni ile yaptığı konuşmasında açıklıyor ve şöyle diyor: *"Bu sırada, milletimizi gece gündüz meşgul eden başlıca büyük mesele, hakiki sahibi öz Türk olan İskenderun - Antakya ve havalisinin geleceğidir. Daima kendisi ile dostluğa en çok önem verdiğimiz Fransa ile aramızda tek büyük mesele budur. Bu işin hakikatini bilenler, hakkı sevenler, alakamızın şiddetini ve samimiyetini iyi anlar ve tabii görürler."* Konuşmasının bu yerinde milletvekilleri ve salondaki dinleyiciler ayağa kalkıp Atatürk'ü coşkuyla ve uzun uzun alkışlarken, büyükelçilerin oturdukları locada Yunan büyükelçisi, yanındaki Fransız büyükelçisine "Bu nutuk ve bu coşku karşısında ne diyorsunuz?" diye soruyor. Fransız büyükelçisi ise ona şu karşılığı veriyordu: "Monşer, bu bir nutuk değil, tam bir ultiमतodur, tam bir meydan okumadır."

Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bu coşku ve heyecan bir gün sonra tüm yurttaki ve özellikle Hatay'da büyük sevinç gösterilerini başlatan bir kıvılcım oldu. Hatay konusunun ulusal bir davamız olduğu ve bu davamızın tüm ulusumuzca benimsendiği, artık açık açık ilan edilmişti. *Sibel Cilli Çekmece, Hatay, Bütün Dünya Dergisi, s.42-50. (Düzenlenmiştir.)*

Fransa, 1936 yılında, Suriye'deki manda yönetimini kaldırırken Hatay'ı da Suriye'ye bırakmayı düşünüyordu. Türkiye bu durumu kabul etmeyeceğini Fransa'ya bildirdi. Ayrıca Milletler Cemiyetine başvurarak Hatay'ın bağımsız bir devlet olmasını istedi. Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı öncesinde güçler dengesi değişmeye başlamıştı. Almanya'ya karşı doğuda kuvvetli bir dost arayışına giren Fransa, Türkiye'ye karşı olan tutumunu yumuşatmaya başladı. Bu arada Milletler Cemiyetinin Hatay'da seçimler yapılması konusundaki kararını, hem Türkiye hem de Fransa kabul etti.

Yapılan seçimlerin ardından kurulan Hatay Meclisi, aldığı kararla Hatay Devleti'nin bağımsızlığını ilan etti (2 Eylül 1938) (Görsel 6.12). Aslında Hatay halkı Türkiye'ye katılmak istiyor, Türkiye de bu doğrultuda bir politika izliyordu.

Bunları Biliyor musunuz?

Atatürk, Hatay sorununun çözümü için kimliğini gizleyerek "Asım Us" takma adıyla gazetelere makale yazmıştır.

Atatürk'ün sağlığında iken ısrarla sürdürdüğü bu dış politika sonucunda Fransa, Hatay'ın Türkiye'ye katılmasını bir antlaşma ile kabul etti (23 Haziran 1939). Bunun üzerine Hatay Meclisi, yaptığı son toplantısında oy birliğiyle Türkiye'ye katılma kararı aldı. Türkiye Büyük Millet Meclisi de 30 Haziran 1939 tarihli toplantısında bu kararı kabul etti. Böylece Hatay Devleti, Türkiye'nin bir ili durumuna geldi.

Atatürk, yaşamının son günlerinde hasta olmasına rağmen, Hatay'ın bağımsızlığı ve Türkiye'ye katılması için büyük bir çaba gösterdi. Sağlığında, Hatay'ın ana vatana katılışını çok arzulayan Atatürk, Hatay sorununu millî bir dava olarak görüyordu. Onun temellerini oluşturduğu dış politika ilkeleri sayesinde Hatay sorununun barış yolu ile çözülmesi, Türkiye'ye dış politikada ve siyasi alanda büyük bir başarı kazandırmıştır.

